

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy

plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa, tel. (022) 443 10 00, 443 10 01, faks (022) 443 10 02
www.um.warszawa.pl

KZ-R.4121.549.2014.KWR (2.KWR.KZ-R)

Warszawa,

08. GRU 2014

Muzeum Niepodległości w Warszawie
Al. Solidarności 62
00-240 Warszawa

ZALECENIA KONSERWATORSKIE

Dotyczy: wniosku o wydanie zaleceń konserwatorskich dla iluminacji obiektów Muzeum Niepodległości w Warszawie

Działając zgodnie z art. 27 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 1446), Stołeczny Konserwator Zabytków wydaje następujące zalecenia:

W załączonej do wniosku „Koncepcji wykonania iluminacji obiektów Muzeum Niepodległości” autorstwa Bogdana Sieradzkiego znalazły się trzy obiekty przewidziane do iluminacji. Są to:

1. Pałac Radziwiłłów - Przebendowskich, wpisany do rejestru zabytków pod nr A-17 decyzją z dnia 1 lipca 1965 r.
2. Muzeum więzienia Pawiak wpisane do rejestru zabytków pod nr A-14 decyzją z dnia 15 maja 2001 r.
3. Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej wpisana do rejestru zabytków pod nr 59/1 decyzją z dnia 1 lipca 1965 r.

ad 1. Pałac Radziwiłłów – Przebendowskich

Koncepcja przewiduje zróżnicowany sposób oświetlenia poszczególnych kondygnacji pałacu i detali architektonicznych. Elewacje wschodnią i zachodnią oświetlono za pomocą lamp doziemnych o szerokiej optyce i temperaturze barwowej 2700 K. Okna pierwszego piętra, portale nad oknami oraz okna dachowe mają oświetlić oprawy liniowe, o asymetrycznej optyce i temperaturze barwowej 4000 K. Oprawy te będą montowane na elewacji pałacu. Dach iluminowany będzie projektorami szerokokątnymi o temperaturze barwowej 4000 K, umieszczonymi na istniejących słupach. Nie podano przewidywanych poziomów luminancji średniej.

Analizując powyższą koncepcję iluminacji Stołeczny Konserwator stwierdził, że jest ona niezgodna z obowiązującym na tym obszarze Masterplanem Iluminacji, wykonanym na zlecenie Wydziału Estetyki Przestrzeni Publicznej, Biura Architektury i Planowania Przestrzennego Urzędu m.st. Warszawy. Zgodnie z kartą wymagań ogólnych, zawartą w tym opracowaniu, temperatura barwowa określona dla ścian i dachu pałacu wynosi odpowiednio 3300 i 4200 K, zaś zalecana luminancja średnia w mieści się w przedziale 5-15 cd/m². (Karta wymagań ogólnych w załączeniu).

Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa, tel. 22 443 36 40, 22 443 36 41, 22 443 36 42
zabytki@um.warszawa.pl

MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI

Wpłynęło.....

dn. 15.12.2014

Nr. 696.....podpis. *Łunak*

Ponadto SKZ negatywnie ocenia planowane umieszczenie opraw liniowych w oknach pierwszego piętra, nad portalami nad oknami i w oknach dachowych. Należy podkreślić, że względy konserwatorskie wykluczają możliwość umieszczania naświetlaczy na zabytkowej elewacji. Montaż reflektorów i prowadzenie instalacji elektrycznej powoduje niewłaściwą ingerencję w strukturę elewacji. Elementy te tworzą nowe, niepożądane elementy jej wystroju. Są również źródłem powstawania zacieków i zawilgoceń. Należy dążyć do sytuacji, w której elewacje zabytkowych budynków pozostają wolne od współczesnych elementów instalacji oświetlenia. Omawiany projekt przewiduje montaż 45 opraw liniowych, co z konserwatorskiego punktu widzenia jest nie do zaakceptowania.

W przypadku zabytkowych budynków iluminacja musi być wynikiem bardzo przemyślanej koncepcji, ponieważ w wyniku zastosowania nieodpowiedniego oświetlenia można zafalszować odbiór obiektu i spowodować, że jego widok odbiegać będzie od historycznej, autorskiej formy. Nocny widok zabytkowych obiektów powinien być spójny, czytelny i uporządkowany. Należy zachować naturalny rytm, symetrię elewacji, czytelność i harmonię bryły. Jak pisze mgr inż. arch. Dominik Mączyński, rzeczoznawca Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w swoim artykule pt. *Iluminowane zabytki ważnym elementem krajobrazu kulturowego*, zamieszczonym w „Przeglądzie komunalnym” (nr 10, rok 2011, s. 71-81) „Każda iluminacja dotycząca zabytkowego obiektu wymaga niezwykle roważnego przeanalizowania tworzonoego projektu oświetlenia. Architektura budynku reprezentującego określony styl, ma bowiem indywidualną, skończoną formę decydującą o jego wartości artystycznej i historycznej - nie powinno się w sposób dowolny jej zmieniać. W tym kontekście, z konserwatorskiego punktu widzenia, jako błędne można uznać dążenie, które stawia sobie za cel „uatrakcyjnienie” wyglądu elewacji za pomocą nowego oświetlenia lub zniekształcenie jej wyglądu, poprzez wprowadzenie ahistorycznego podświetlenia wybranych i „wyrwanych” z całości wystroju elewacji fragmentów jej wystroju. Konserwatorom zabytków bliższy jest pogląd, że iluminacja budowli zabytkowych powinna oznaczać takie zabiegi oświetleniowe, po zastosowaniu których widoczny jest spójny obraz architektury obiektu, a jego bryła staje się czytelna i sama emanuje pięknem, zachowując oryginalną tektonikę budowli, zgodną z jej autentyczną kompozycją architektoniczną”.

Zdaniem Stołecznego Konserwatora Zabytków zaproponowana przez wnioskującego forma iluminacji Pałacu Radziwiłłów – Przebendowskich nie jest właściwa dla wydobywania walorów architektonicznych jego elewacji. Stołeczny Konserwator Zabytków zaleca wykonanie projektu iluminacji w zgodzie z parametrami świetlnymi określonymi w Masterplanie Iluminacji. Pałac należy wydobyć z mroku metodą mieszaną, łączącą zalewowe oświetlenie elewacji z punktowymi akcentami świetlnymi, podkreślającymi najistotniejsze elementy i detale architektoniczne. Należy zaprojektować umieszczenie reflektorów na słupach ustawionych w odpowiedniej odległości od elewacji, aby uzyskać maksymalnie równomierne oświetlenie bryły pałacu.

ad.2. Muzeum więzienia Pawiak

Projekt przewiduje iluminację wybranych obiektów zewnętrznej części muzeum: drzewa pamięci, ściany z tablicami pamięci, rzeźby prof. Łodziana w murze więziennym oraz bramy wjazdowej. Założono tu oświetlenie od dołu, o silnych kontrastach, z użyciem koloru. W przypadku Muzeum więzienia Pawiak silna ekspresja nocnego widoku iluminowanych elementów podkreśla tragiczną historię tego miejsca i jest w pełni uzasadniona. SKZ zaleca wykonanie iluminacji zgodnie z przedstawioną koncepcją.

ad.3. Brama Bielańska Cytadeli Warszawskiej

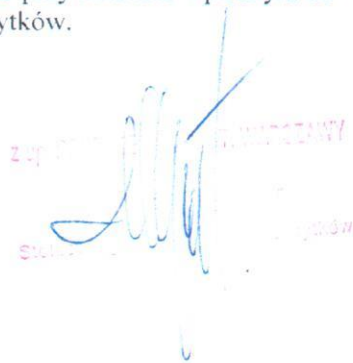
Projekt przewiduje wykorzystanie reflektorów doziemnych do iluminacji lizen i drzwi, opraw liniowych do podświetlenia wnek okiennych i reflektorów o szerokiej wiązce światła skierowanych na elewację, umieszczonych na masztach latarni ulicznych. Planuje się zastosowanie światła ciepłego, o temperaturze barwowej 2700 K. Nie podano przewidywanych poziomów luminancji średniej.

Koncepcja iluminacji Bramy Bielańskiej nie uwzględnia wytycznych wspomnianego powyżej Masterplanu Iluminacji. Zgodnie z tym opracowaniem, temperatura barwowa określona dla iluminacji ścian Cytadeli wynosi 4000 K, a dla dachu 4500 K, zaś zalecana luminancja średnia wynosi 4 cd/m^2 .

Stołeczny Konserwator Zabytków zaleca wykonanie projektu iluminacji w zgodzie z parametrami świetlnymi określonymi w Masterplanie Iluminacji. Bramę należy wydobyć z mroku poprzez zalewowe oświetlenie elewacji, przy pomocy reflektorów szerokokątnych umieszczonych na masztach latarni ulicznych. Reflektorami punktowymi można podkreślić panoplia, a reflektorami doziemnymi skrzydła bramy. Brak jest uzasadnienia dla oświetlania wnęk okiennych i należy z tego zrezygnować. Wnęki okienne w naturalnym świetle dziennym pozostają zacienione, a w widoku nocnym stanowią ciemne ramy dla światła płynącego przez okna z rozświetlonych pomieszczeń. Nie należy traktować ich jako odrębnego detalu architektonicznego wymagającego dodatkowego podkreślenia światłem.

Ponadto należy wykonać zabiegi pielęgnacyjne przy koronach drzew rosnących w bezpośredniej bliskości Bramy Bielańskiej. Ich korony przesłaniają częściowo budynek i mogą tworzyć niepożądane cienie na iluminowanej elewacji.

Jednocześnie przypominam, że zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wszelkie prace prowadzone przy obiekcie wpisanym do rejestru zabytków wymagają pozwolenia Stołecznego Konserwatora Zabytków.

Do wiadomości:

1. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
2. Wydział Architektury i Budownictwa dla Dzielnicy Śródmieście, ul. Nowogrodzka 43, 00-691 Warszawa
3. Wydział Architektury i Budownictwa dla Dzielnicy Żoliborz, ul. Słowackiego 6/8, 01-627 Warszawa
4. a/a